

Werkinstructies voor de CQI Heup-/Knieoperatie

1. De vragenlijst

Waarvoor is de CQI Heup-/Knieoperatie bedoeld?

De CQI Heup-/Knieoperatie is bedoeld om de kwaliteit van zorg rond een vervangende heup- of knieoperatie te meten vanuit het perspectief van de patiënt. De vragenlijst kan worden gebruikt om binnen een ziekenhuis in kaart te brengen op welke punten patiënten goede ervaringen hebben en waar nog verbetering mogelijk is. Daarnaast is de vragenlijst bedoeld om vergelijkend onderzoek te doen naar de prestaties van verschillende ziekenhuizen. Met de vragenlijst zijn tot nu toe echter maar beperkte verschillen tussen ziekenhuizen gevonden.

Hoe ziet de CQI Heup-/Knieoperatie eruit?

De CQI Heup-/Knieoperatie bestaat uit twee vragenlijsten. De eerste vragenlijst "Vragenlijst ervaringen met een totale heupoperatie of knieoperatie ziekenhuiszorg" bestaat uit 70 items. Deze items meten de ervaringen van patiënten met de kwaliteit van de ziekenhuiszorg. De tweede vragenlijst "Vragenlijst ervaringen met een totale heupoperatie of knieoperatie met voor- en natraject" is een uitgebreidere versie en bestaat uit 85 items. Naast de ervaringen van patiënten met de kwaliteit van ziekenhuiszorg worden ook vragen gesteld over voor- en nazorg (zorg door de huisarts en revalidatie). Beide lijsten beginnen met te vragen of de patiënt wel of niet een heup- of knieoperatie heeft ondergaan, hoeveel nachten de opname heeft geduurd en of de patiënt eerder een knie- of heupoperatie heeft ondergaan. Vervolgens komen de verschillende thema's met betrekking tot de ervaringen met de zorg aan bod en de totaaloordelen van patiënten in de vorm van het geven van een cijfer. De lijsten eindigen met achtergrondvragen en vragen over de gezondheid van de patiënt.

Zie de CQI Heup-/Knieoperatie op onze website bij CQ-index > CQI Vragenlijsten.

Zie de CQI Heup-/Knieoperatie met voor- en natraject op onze website bij CQ-index > CQI Vragenlijsten.

Welke verschillen tussen instellingen kan ik met de CQI Heup-/Knieoperatie in kaart brengen?

In het NIVEL-onderzoek met de CQI Heup-/Knieoperatie zijn statistisch significante, maar kleine verschillen tussen ziekenhuizen gevonden op de thema's communicatie met artsen en communicatie met verpleegkundigen, en op de volgende losse items: hoe vaak uitleg begrijpelijk was, het schoonhouden van de kamer en badkamer en steun van andere patiënten. Wat betreft de zorg rondom een heup- of knieoperatie wordt het behandelen van patiënten in een joint care programma gezien als best practice. Uit het onderzoek is gebleken dat het aantal mensen dat wordt ingedeeld in een dergelijk programma, sterk varieert tussen instellingen. De CQ-index Heup-/Knieoperatie kan gebruikt worden om inzicht te krijgen in deze verschillen.

Werkinstructies voor de CQI Heup-/Knieoperatie

versie: 5.3
d.d. : november 2013

Welke schalen bevat de CQI Heup-/Knieoperatie?

De CQI Heup-/Knieoperatie bestaat uit de volgende schalen:

Vraagnummers		Schaal
Vragenlijst ziekenhuis-zorg	Vragenlijst met voor-en natraject	
19-20-21-22-23-25	19-20-21-22-23-25	Communicatie met artsen
4-5-6-7-8-9-11-14-16	4-5-6-7-8-9-11-14-16	Communicatie met verpleegkundigen
50-51	50-51	Communicatie over medicijn-gebruik
47-48	47-48	Pijnbestrijding
Niet van toepassing	58-59	Communicatie met huisarts

Over deze schalen kunnen schaalscores worden berekend zoals omschreven in het Handboek Eisen en Werkwijzen CQI-metingen PRO 07 en WIS 07.01. Let op: bij vraag 9 in beide lijsten staat een extra antwoordcategorie ('ik heb niet op de bel gedrukt'). Deze antwoordcategorie moet eerst omgecodeerd worden in een missende waarde voordat een schaal gevormd kan worden.

Waar kan ik informatie vinden over de ontwikkeling van de CQI Heup-/Knieoperatie?

De CQI Heup-/Knieoperatie is ontwikkeld door het NIVEL. Door het NIVEL zijn over de ontwikkeling van de vragenlijst een drietal publicaties geschreven. Hieronder vindt u de links naar deze publicaties.

Zie het NIVEL-rapport over de psychometrische testfase van de CQI Heup-/Knieoperatie, op onze website, bij CQ-index > CQI Vragenlijsten.

Zie het NIVEL-rapport over het discriminerend vermogen van de CQI Heup-/Knieoperatie, op onze website, bij CQ-index > CQI Vragenlijsten.

Zie het Engelstalige NIVEL-artikel over de ontwikkeling van de CQI Heup-/Knieoperatie, op onze website, bij CQ-index > CQI Vragenlijsten.

2. Algemene informatie

Moet een meting met de CQI Heup-/Knieoperatie aangemeld worden bij het Kwaliteitsinstituut?

Een meting die landelijk verplicht moet worden uitgevoerd, moet aangemeld worden bij het Kwaliteitsinstituut. Meer informatie over het aanmelden van een CQI meting en het aanmeldingsformulier is te vinden op onze website, bij CQ-index > meten met de CQ-index.

Moet bij een meting met de CQI Heup-/Knieoperatie een meetverantwoording bijgehouden worden?

Ook het bijhouden van een meetverantwoording is alleen vereist als er sprake is van een landelijke verplichte meting. Meer informatie over de meetverantwoording en de toepassing ervan is te vinden op onze website, bij CQ-index > meten met de CQ-index.

Wanneer mag van de CQI richtlijnen afgeweken worden?

De richtlijnen zijn bedoeld om zoveel mogelijk tot standaardisatie te komen. Als in de praktijk blijkt dat het om welke reden dan ook niet mogelijk is om bepaalde onderdelen van de richtlijnen te volgen, of bij onduidelijkheden in de richtlijnen kan het Kwaliteitsinstituut om advies worden gevraagd. Dat kan door uw vragen te stellen via onze [website](#). Bij een landelijke meting moeten afwijkingen van de richtlijnen gemeld worden bij de TTP. In overleg met de TTP kunnen de te nemen stappen worden bepaald.

3. Het uitvoeren van een meting met de CQI Heup-/ Knieoperatie

Hoe groot moet de steekproef zijn bij een meting met de CQI Heup-/Knieoperatie?¹

Als er sprake is van een meting bij één enkel ziekenhuis, dan is het aantal voor betrouwbare analyses benodigde respondenten minimaal 100. Bij een verwachte respons van 65% moeten dan 155 patiënten van dat ziekenhuis worden aangeschreven.

Als het doel van de meting is om de prestaties van verschillende ziekenhuizen te vergelijken, dan zijn er meer respondenten per ziekenhuis nodig. In het NIVEL-rapport over de ontwikkeling van de vragenlijst wordt niet aangegeven hoeveel respondenten er minimaal per ziekenhuis nodig zijn om verschillen tussen ziekenhuizen aan te kunnen tonen. Aangezien de gevonden verschillen tussen ziekenhuizen relatief klein waren, bevelen wij aan om minimaal 500 respondenten per ziekenhuis aan te schrijven. Bij een verwachte respons van 65% resulteert dit in 325 respondenten per ziekenhuis.

Hoeveel instellingen moeten deelnemen bij een vergelijkend onderzoek met de CQI Heup-/Knieoperatie?

Als het doel van de meting is om de prestaties van verschillende ziekenhuizen te vergelijken, dan is het wenselijk om 20 of meer ziekenhuizen mee te laten werken aan het onderzoek (zie het Handboek Eisen en Werkwijzen CQI-metingen WIS 07.02).

Hoe trek ik een steekproef bij een meting met de CQI Heup-/Knieoperatie?

Bij het trekken van een steekproef dienen de richtlijnen beschreven in het Handboek Eisen en Werkwijzen CQI-metingen PRO 02 gevolgd te worden. Instellingen die met de CQI Heup/Knieoperatie willen gaan werken, kunnen een steekproef trekken uit patiënten die recent een vervangende heup- of knieoperatie hebben ondergaan. De exclusiecriteria voor de steekproef zijn als volgt. Patiënten worden uitgesloten als deze:

- Vooraf hebben aangegeven niet mee te willen doen aan onderzoek;
- Jonger zijn dan 16;
- Langer dan 12 maanden geleden (reken vanaf de verzenddatum van de vragenlijst) een heup- of knieoperatie hebben ondergaan (DBC-code 05-11-1701-223 (heup) of 05-11-1801-223 (knie));
- In de voorgaande 12 maanden al zijn aangeschreven voor een andere CQI meting.

Hoe gaat de dataverzameling met de CQI Heup-/Knieoperatie in zijn werk?

De CQI Heup-/Knieoperatie is bedoeld om te worden gebruikt als schriftelijke vragenlijst. Ook is het toegestaan om een mixed mode dataverzameling uit te voeren. Volg hierbij de instructies in het Handboek Eisen en Werkwijzen CQI-metingen PRO 03.

Hoe gaat de data-invoer bij de CQI Heup-/Knieoperatie in zijn werk?

Bij schriftelijke dataverzameling vindt de data-invoer bij voorkeur plaats door middel van scannen. Gegevens die online worden verzameld dienen direct opgeslagen te worden in een databestand. Zie het Handboek Eisen en Werkwijzen CQI-metingen PRO 05 voor de richtlijnen voor het verwerken van de gegevens. In het Handboek Eisen en Werkwijzen CQI-metingen WIS 05.01 staat beschreven welke stappen uitgevoerd moeten worden om de

¹ Indien een instelling voor eigen doeleinden (continu) aan het meten is binnen de instelling, maar ook verplicht is tot deelname aan een landelijke meting kan er 'achteraf' een steekproef worden getrokken, d.w.z. een steekproef trekken van respondenten die dit jaar al hebben deelgenomen aan een meting. Als een steekproef achteraf wordt getrokken, moeten **325** respondenten worden geselecteerd. Zie ook het Handboek Eisen en Werkwijzen CQI-metingen WIS 02.03.

kwaliteit van de data-invoer te controleren en in het Handboek Eisen en Werkwijzen CQI-metingen WIS 05.03 staat beschreven hoe databestanden op te leveren.

Hoe gaat de opschoning van de gegevens bij de CQI Heup-/Knieoperatie in zijn werk?

De stappen die uitgevoerd moeten worden voor het opschonen van het databestand staan beschreven in het Handboek Eisen en Werkwijzen CQI-metingen PRO 06, WIS 06.01 en BIJ 06.01. Hieronder worden de stappen genoemd waarbij enkele stappen voor de CQI Heup-/Knieoperatie nader gespecificeerd zijn. NB. Het kan zijn dat sommige opschoningstappen bij het online afnemen van de vragenlijst niet van toepassing zijn (bijv. het opschonen van screenervragen, omdat dit automatisch is ingebouwd). Voor de volledigheid worden hieronder wel alle opschoningstappen genoemd.

1 Controle

1.1 Check op kwaliteit van de data-invoer

1.2 Controle op dubbel ingevoerde respondenten/vragenlijsten

2 Mensen verwijderen die ten onrechte zijn aangeschreven

2.1 Verwijderen van lijsten retour wegens 'overleden'

2.2 Verwijderen van lijsten 'onbestelbaar retour'

2.3 Verwijderen van respondenten die niet tot de doelgroep behoren

De volgende respondenten behoren niet tot de doelgroep en dienen verwijderd te worden:

- Respondenten die bij vraag 1 'Nee' hebben beantwoord óf respondenten die vraag 1 én vraag 3 niet hebben ingevuld.
- Respondenten die bij vraag 57 (CQI Heup/knie-operatie) of bij vraag 72 (CQI Heup/knie-operatie met voor- en natraject) '15 jaar of jonger' hebben ingevuld.

3 Mensen verwijderen die wel behoren tot de doelgroep, maar die de vragenlijst onvoldoende of niet op de juiste manier hebben ingevuld

3.1 Verwijderen lege cases

3.2 Verwijderen van respondenten die de vragen niet zelf hebben beantwoord

Respondenten die de vragen niet zelf hebben beantwoord moeten verwijderd worden. Het gaat om respondenten waarbij de optie 'heeft de vragen in mijn plaats beantwoordt' op de vraag 'Hoe heeft die persoon u geholpen' (vr. 65 van de CQI Heup/knie-operatie en vr. 80 van de CQI Heup/knie-operatie met voor- en natraject) is aangevinkt. Ook respondenten die aangeven dat ze hulp bij het invullen van de vragenlijst hebben gehad (ja op vr. 64 van de CQI Heup/knie-operatie of ja op vr. 79 van de CQI Heup/knie-operatie met voor- en natraject) en die bij de vervolgvraag niet aangeven waaruit deze hulp bestond dienen verwijderd te worden.

3.3 Controle screener vragen en vervolgvragen

3.4 Verwijderen van respondenten die onvoldoende vragen hebben beantwoord

Respondenten die onvoldoende vragen hebben beantwoord moeten verwijderd worden.

De CQI Heup-/Knieoperatie: Het gaat om respondenten die 31 of meer van de sleutelvragen niet hebben ingevuld. De CQI Heup-/Knieoperatie bestaat uit de volgende 60 sleutelvragen: 1 t/m 13, 15, 17 t/m 49, 52 t/m 63 en 67.

De CQI Heup-/Knieoperatie met voor- en natraject: Het gaat om respondenten die 33 of meer van de sleutelvragen niet hebben ingevuld. De CQI Heup-/Knieoperatie met voor- en natraject bestaat uit de volgende 65 sleutelvragen: 1 t/m 13, 15, 17 t/m 49, 52 t/m 57, 65, 67, 70 t/m 78 en 82.

3.5 Verwijderen van respondenten bij wie één of meer van de variabelen voor casemix adjustment missing is

Als ziekenhuizen met elkaar vergeleken worden, dan moeten van de respondenten alle case-mix variabelen bekend zijn. In de CQI Heup-/Knieoperatie wordt gevraagd naar de volgende case-mix variabelen: leeftijd (vr. 57 korte versie; vr. 72 lange versie), opleiding (vr. 59 korte versie; vr. 74 lange versie), ervaren geestelijke gezondheid (vr. 68 korte versie; vr. 83 lange versie) en ervaren gezondheid (vr. 67 korte versie; vr. 82 lange versie). Respondenten die één of meer van de bijbehorende vragen niet ingevuld hebben dienen verwijderd te worden. Ook respondenten die bij de vraag naar opleiding 'anders, namelijk' hebben aangevinkt moeten verwijderd worden.

Hoe zien de analyses bij een meting met de CQI Heup-/Knieoperatie eruit?

Het analyseren van gegevens verzameld met de CQI Heup-/Knieoperatie bestaat uit een aantal stappen. De richtlijnen voor het uitvoeren van de responsanalyses staan beschreven in het Handboek Eisen en Werkwijzen CQI-metingen WIS 06.03. Het Handboek Eisen en Werkwijzen CQI-metingen PRO 07 en WIS 07.01 beschrijven hoe vervolgens per vraag en per schaal/kwaliteitsdimensie CQI scores berekend kunnen worden. Bij het vergelijken van ziekenhuizen moeten de richtlijnen beschreven in het Handboek Eisen en Werkwijzen CQI-metingen WIS 07.02 gevolgd worden.

Hoe ziet de case-mix adjustment eruit bij de CQI Heup-/Knieoperatie?

In de vergelijkende analyses dient bij de CQI Heup-/Knieoperatie gecorrigeerd te worden voor de variabelen leeftijd (vr. 57 korte versie; vr. 72 lange versie), opleiding (vr. 59 korte versie; vr. 74 lange versie), ervaren geestelijke gezondheid (vr. 68 korte versie; vr. 83 lange versie) en ervaren gezondheid (vr. 67 korte versie; vr. 82 lange versie) van de respondenten (de zogenaamde case-mix adjusters). Hieronder staat aangegeven welke vragen van de CQI Heup-/Knieoperatie gecorrigeerd dienen te worden. Let op: bij sommige vragen staan extra antwoordcategorieën zoals 'weet niet' en 'niet van toepassing'. Deze antwoordcategorieën moeten eerst omgecodeerd worden in missende waarden voordat de case-mix adjustment toegepast kan worden.

CQI Heup-/Knieoperatie: Bij de volgende vragen moet case-mix adjustment toegepast worden: 4 t/m 11, 14, 16 t/m 17, 19 t/m 30, 33, 38 t/m 40, 47 t/m 48, 50 t/m 51 en 55 t/m 56. NB. Vraag 9 dient eerst omgecodeerd te worden.

De overige vragen dienen niet gecorrigeerd te worden.

Werkinstructies voor de CQI Heup-/Knieoperatie

versie: 5.2
d.d. : november 2013

CQI Heup-/Knieoperatie met voor- en natraject: Bij de volgende vragen moet case-mix adjustment toegepast worden: 4 t/m 11, 14, 16 t/m 17, 19 t/m 30, 33, 38 t/m 40, 47 t/m 48, 50 t/m 51, 55 t/m 56, 58 t/m 59, 62, 64, 66, 68 en 71. NB. De volgende vragen dienen eerst omgecodeerd te worden: 9 en 71.
De overige vragen dienen niet gecorrigeerd te worden.

Hoe zien de rapportages over een meting met de CQI Heup-/Knieoperatie eruit?

De vorm van de rapportage wordt in belangrijke mate bepaald door de achterliggende doelstelling bij de meting met de CQI Heup-/Knieoperatie. In het Handboek Eisen en Werkwijzen CQI-metingen WIS 08.01 & WIS 08.02 worden de richtlijnen en aanbevelingen voor drie soorten rapportages besproken: zorginkooprapportage voor verzekeraars, kwaliteitsrapportage voor zorgaanbieders en keuze-informatie voor (toekomstige) zorggebruikers. Het Handboek Eisen en Werkwijzen CQI-metingen WIS 08.03 geeft meer informatie over de verschillende typen metingen en de bijbehorende vorm van rapporteren.

Om bij een rapportage de anonimiteit van de respondenten te waarborgen moet per ziekenhuis van minimaal 10 respondenten een ingevulde CQI Heup-/Knieoperatie beschikbaar en bruikbaar zijn.